

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Divus Sebastianus Eberspergæ Boiorum Propitius, Seu
Cultus Eiusdem Gloriosi Martyris à Prima Loci Fundatione
Ad Nostra Usque Tempora Propagatus, Et Nunc Publicæ
Luci Datus**

Widl, Adam

Monachij

§. I. Sebastiani Patria. Res gestæ, facta Illustriora in vivis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37233

2 *Sebastiani Patria. Res gesta,*
nestissimam imitationem & exem-
plum trahantur.

§. I.

SEBASTIANI PATRIA,
RES GESTÆ, FACTA ILLU-
STRIORA IN VIVIS.

Geminæ nobilissimæ Urbes Se-
bastianum suum faciunt, seu
civem, seu gentilem Narbona, &
Mediolanum. Utraque contendit
sibi proprium, & lite quidem longè
gloriosiore, quàm olim septem Ur-
bes Græciæ pro Homero depugnâ-
rint. Neutri civitati nos Sebastia-
num invidemus, imò gratulamur
utrique præclarum adeò Martyrem,
cujuscûnque demum sit. Si Riba-
deneiræ arbitrio in dubia causa stare
placet, quod vero similis videtur,
Narbonæ natum Patre Gallo ex
Matre Mediolanensi credimus. Me-
diolanum educationem, & primam
illi institutionem dedit. Parentem
utrûm-

*Parentes S.
Sebastiani.*

utrumque Nobilitas generis commendaverat, quam ex fonte haustam Sebastianus generosis postmodum factis, & fuso pro Christo sanguine, in ipso Orbis theatro Romæ amplius explicavit, auxit, illustravit.

Vixit Sebastianus eâ tempestate, quâ rerum potiebantur Diocletianus & Maximianus, funesta Christianæ Republicæ nomina. Utrique tamen apprimè charus erat, quod virum non tam dignitas Corporis, quàm eximiæ dotes animi, mira prudentia, comis quædam in agendis dexteritas, spectata fides & virtus, militaris insuper fortitudo supra ceteros extulerant. Unde à Cæsare intimis non modò consilijs, verùm etiam, si res posceret, gravissimis quibusque expediendis negotijs admovebatur. Sed & militari vulgo longè acceptissimus erat, & summis honoribus cultus; cum ceteris conspectior primæ & Prætorix cohortis, seu custodiæ corporis Ducem

ac Præfectum ageret ; quod munus inter aulæ primaria numerabatur.

Fides Sebastiani.

Quæ viri eximij felicitas fuit , erat Christianâ fide imbutus, quam tamen non metu, multò minùs politico quodam artificio, sed sanctâ, quâ pollebat, prudentiâ è cælo haustâ tam scitè tegebat, ut Christianus quidem esset vitâ & moribus, sed talis vulgò non agnosceretur. Æstuebat equidem incredibili Martyrii desiderio: Nam Palmæ eo cruento tempore ultrò venales haud multò constabant: Verùm gratius longè se DEO facturum arbitrabatur, si calorem illum non nihil moderaretur, & ab aperta fidei professione ad tempus abtineret, ut plus prodesset, & Christianorum amaras necessitates opportunè solaretur; quod & re ipâ præstitit non confidenter minùs, quàm efficaciter: nam frequens ipsemet carceres obire, visitare captivos, eorum miseras facultatibus sublevare suis, vacillantes

facta illustriora in vivis. S

tes in tormentis , quâ nutu , quâ
verbis erigere solenne habuit.

Specimen Christianæ eloquen-
tiæ dedit in Marco & Marcelliano,
Romanorum nobilissimis æquè, ac
ditissimis. Erant illi pro Christo
comprehensi & carceri mancipati.
Agebatur de fide ejuranda, aut dan-
do sanguine. Triginta dierum in-
ducia concessæ fuerant ad delibe-
randum , quid mallent. Interim
potentes arietes omni ex parte ad-
movebantur labefactandæ constan-
tiæ. Aderat parens ipse Tranquil-
linus canis venerabilis, & capitis ni-
ves longâ ætate collectas ostentabat.
Aderat & mater importunè que-
rula, & sexum suum professa; Ille
paternam potestatem omni exce-
ptione majorem, ista uterum suum,
in quo jacuissent filij , appellabat;
exerta subinde ubera, quæ ingrati
suxissent, materna viscera, quibus
nihil in tota natura teneriùs, de-
monstrabat. Accessêre dein Con-

*Marci &
Marcelliani
fratrum li-
bra.*

A 3 ful-

sultores, pessimi, amici & confanguinei, quibus familiariter assueverant; tendebant supplices manus, & per arcta amicitiae, cognatique sanguinis jura precabantur, ne mori vellent: Accedebant praeterea uxores Martyrum, formae selectissimae, muliebriter blandae, parvulos filios amplexae, & per sacra thori maritalis foedera, per datam sibi fidem & anulum obtestabantur, ne se, & teneros liberos ante tempus irent perditum: Monstrabant tristem ac squalidam faciem ipso dolore formosiores; fundebant insidiosas lacrymas, vellebant capillos, pugnis pectora tundebant, & quid non? Memorabant divitias, plenas arcas, partas opes, quibus excidere necesse foret: Recensebant tormenta supra humanam patientiam gravia, quae ipsis toleranda; florentem aetatem, quam perdituri essent inter carnifices; mortem ignominiam plenam, sepulchri jacturam, & multo
his

his plura ; Verbo , eloquentiæ & suadæ omittebant nihil. In hoc articulo quid agerent deprehensi pugiles ? quò se verterent ? quæ columnæ ad hos cuniculos non contremiscerent ? qui scopuli non diffilirent ? quæ petræ non emollescerent ? Et re verâ jam inclinare videbantur fracta tot insultibus pectora, nisi aliunde auxilium accessisset à fortiori.

Aderat commodùm huic spectaculo Sebastianus , & periclitantes Athletas fixiùs intuitus, necessarium putavit laborantibus novas vires addere, seq; Christianum jam quoq; publicâ libertate profiteri. Quod & fecit animosè juxta , & fortiter. Ejus oratio cùm præclara omnino sit, & plena roboris, placuit illam hîc apponere ; neque enim obfuturam compendio nostro censemus, cùm sint propemodum tot gemmæ cælestis eloquentiæ , quot verba. Macti animis estote, inquiebat, fortissimi

*Sebastiani
potens Sermo
& Oratio.*

tissimi milites, & in gloriosa causa vincere plus quam pulchrum & honestum putate; Viros vos ostendite, nec finite, ut victrices Palmæ, quas jam tenetis manibus, vobis inutili vestrorum gemitu infringantur: Agite, quod agitis, fortiter; State, durate invicti: Ne respicite, quæso, Viri Deo dilecti, si & ipsi æquè Christum amatis, ne respicite in hac causa vestra inimicos hominis, domesticos; Lenociniis non attendite; Sirenum cantibus, Crocodili lacrymis, scitis, qualibus, ne moveamini: Ista ad viros, quales vos estis, non pertinent; Ad altiora geniti estis, quam ut caro & sanguis, ac muliebria lamenta de statu excelsæ mentis vos deiiciant: Valeant itaq; hortamenta parentum, valeant blandimenta Uxorum, consilia amicorum, vagitus liberorum, vox divitiarum, & opum, suadæ voluptatum, valeant: Caduca sunt hæc bona; cadunt cum labili; Ad
ratio-

rationes æternas, ad excelsas cogitationes mens vobis advertenda, comparandus animus, si victoria placet: Mihi credite, O Viri, facilis jactura est eorum, quæ perdi possunt, & suapte naturâ paulò post desinunt: Verè nulla damna in damno sentit, qui DEO fidit; nulla res creata illi perit, qui Creatori servit, & qui Cælum suspicit, facilè terram despicit: Eja generosi milites, fidei scuto vobis opus est; Statuite vel ex hoc momento, quòd velitis vincere, & DEO adjuvante etiam possitis: Ostendite parentibus vestris, quantumvis charis, naturam, tametsi fortissimam, nihil valere, si cum gratia & Christo in comparatione veniat; ostendite, nullam Christianam fortitudine sub sole majorem esse; docete malè blandas Uxores vestras, delicatos liberos & cognatos, quotquot sunt, nihil fingi posse, vel adeò formidabile, vel tam amabile, ac dulce,

A 5 quod

quod Christianos à DEO suo avel-
lere, aut dividere valeat, tametsi
tota natura contrà insurgat: In eo
jam articulo vos positos cernitis,
Viri, ut vel Christum prodere, vel
certè hos omnes, qui coràm ad-
sunt, & unà vosmetipsum amittere
debeatis: Contempistis hæc omnia
hactenus, fratres, generoso & sub-
limi animo, & cur non deinceps?
Vicistis tormenta, carceres & cata-
stas; & nunc vincant vos lamenta
mulierum? Non cessistis lictorum
fascibus,loris,& fustibus, & jam ce-
detis imbellibus & pronis lacrymis?
Invicti perstitistis inter immania
verbera, & jam, proh dolor, vos
sternent verba mollia & effeminata?
procul hoc à vobis probrum boni
cælites avertant, ut seponere fortè
illum velitis, qui vos suo sanguine,
eoque tam pretioso, emit; Illine ve-
strum negabit, qui pro vobis su-
um dedit? Nolite, obsecro, hoc in
vos dedecus admittere, ut tantà
apud

apud ceteros Christianos, vitæ suæ,
uti scitis, prodigos invidiâ conflagretis, ut dicere possint, cessisse Marcum & Marcellianum multarum antehac palmarum Heroës feminis, cognatis, tormentis; caduca ipsos æternis antetulisse, pessimum aliis exemplum metu suo reliquisse, degenerasse, æternum periisse: Et quæ tandem hæc est vita vestra mortalis & desitura, cujus amore & lucro immortalem perdere, & Christum negare velitis? quantula ejus portio, illecebra, & felicitas est, ut dignam censeatis tanto vestro perjurio? nonne & pecoribus illa nobiscum communis est? quid ergo homo, cæleste illud animal, præ illis amplius & excellentius habet, si totam felicitatem hac unâ definitam creditis? est est, O mei, nobis anima, eaque immortalis, quæ aliam vitam, illamque æternam, tunc primum inchoat, ubi vita corporis in cineres desit; hanc si intelligerent illi,

illi,

illi, qui vobis malè suadent amici,
vitam sine morte, solatium sine mœ-
rore, felicitatem absque fine, opes
sine jactura; pulchritudinem sine
corruptione, statum sine defectio-
ne, aliter profectò sentirent, aliter
loquerentur; dicerent fortasse, vi-
tam illam meliorè omnino dignam
esse, quæ omnibus tormentis, & in-
geniosâ Imperatorum tyrannide e-
meretur; fortè vos ipsos licitoribus
traderent, in tormenta & paratas
mortes impellerent; Nunc verò,
quoniam tam acutè non vident, &
totam felicitatem perituræ hujus vi-
tæ limitibus circumscribunt, igno-
scendum quidem eorum cæcitati
autumo, nullo autem modo se-
quendum vobis exemplum censeo;
Satagite proin, Viri fortes, & coro-
nam vestram, quam plectere cœpi-
stis, pertexite; non enim in Chri-
stianis initia spectantur, sed finis:
State in fide, & quam homini serva-
retis, DEO non frangite; State,
in-

inquam, tormenta contemnite, in quibus Christus vobis aderit, sicut & ceteris, qui ante vos vicerunt: Audete spernere, quod cum tempore desinit, & compendium putate, quod finitur; animam potius ignobili & luteo corpore meliorem censete; ea si bene habeat, cetera salva creditote: En! Christus, cui spectaculum facti estis, pugnam vestram præsens arbitratur, ut pugiles suos coronet; Nolite hoc illi theatrum invidere, ne in vobis præmia sua non bene collocata videat: Sed & vos, O parentes Heroum istorum, hæc ipsa, quæ dico, altiùs in animum admittite; & vos, O Coniuges, discite, quæso, quid illud tandem sit, quod nos Christianos movet, ut cum voluptate ante tempus mori ambiamus, & quid illud sit, quod vos impellit, ut hosce Christi pugiles in vita retinere cupiatis; Nonne Mundi hujus modica usura, quæ, ubi tantillo tempore duraverit,

rit,

rit, cum fumo dispergitur, & sempiternum secum divortium, longam malorum appendicem, nullo fine terminandam trahit: Quis autem sapiens mercator hæc volatica bona, tot casibus obnoxia cum illis æternis comutet? quare, O parentes, ne revocate filios vestros à bene coeptis, neque vos, O Coniuges, maritos vestros sub cultro jam jam positos à vita ad mortem, à luce ad tenebras, à gloria ad infamiam, ab adita jam patria ad exilium, à Corona ad interitum, è Cælo ad infernum retrahite: Sinite illos ire in gladios, & enses, in ignes & aquas; Sinite illos hoc Corpus, & lutea membra prodigere, cruorem fundere, caput securi offerre; Nam tantulo impendio ingens felicitas comparatur. Hæc perorantem Sebastianum ingens & manifesta è Cælo lux circumfulsit, ac radijs circumferè per horam tenuit. Apparuerunt subinde cælestes Genij septem,

tem, mirè speciosi, qui medium acceptum Sebastianum omni officiorum genere coluerunt.

Acta sunt hæc in Nicostrati ædibus, ubi vincti Martyres Marcus & Marcellianus servabantur. Erat Nicostrato uxor, Zoë nomine, Matrona rarâ morum integritate spectabilis, sed malè à morbis habita, utpote ante sexenium linguæ usu destituta. Hæc, ubi insolitum splendorem Cælo delapsam vidit, probèque omnia, quæ Sebastianus differuerat, intellexit, intùs mox salubriter icta, & Baptismi desiderio accensa, eundem, cum linguâ adhuc mutâ non posset, signis & nutibus à Sebastiano petiit, addiditq; deinde, vidisse se Angelum homine venustiore, qui Sebastiano librum prætendebat, ex quo ipse continuo verborum filo totam orationem suam quasi legendo depromebat.

Eâ Matronæ petitione motus Sebastianus, qui prodigia quoque, si
res

*Nicostrati
domus & fa-
milia, Seba-
stiani miris
ad fidem
conversa,*

res posceret, in potestate habebat, justis precibus annuendum censuit; Verum priusquam id perficeret, elinguem Zoem (ut erat teneri in omnes sensus) miseratus, ea, quae fuse coram presentibus declamaverat, miraculo quoque confirmare voluit: Subinde in haec verba prorupit; Si verus Christi servus sum, & vera itidem sunt, quae paulo ante disserui, is ipse Dominus meus Jesus te sanet, & mutam tibi linguam expediat, vocis officium reddat: quae ubi dixit, simul mutis labris Crucis sigillum digito suo formatum impressit, & ecce! Miraculum prorsus illustre: illo ipso momento Zoë ex muta repente disertae captivae linguae vinculum rupit, exclamavit, gratias egit, digitum DEI, miraculi patratorem, justo praconio celebravit. Quae ubi Nicostratus vidit, sacro quodam horrore, & ipse percitus, mox Christo se credere professus est. Sed & Tranquillinus

nus & Martia, uterque Martyrum
parens, divinitus illustrati Christo
nomen dederunt. Manabant om-
nibus dulces lacrymæ, non jam
turbidæ, sed prorsus ex alio fonte,
quàm prius fluxerant: Deslebant
jam non Marci, & Marcelliani sta-
tum, sed proprias tenebras, quibus
tanto tempore damnatos se vide-
bant: gratulabantur jam filiis suis
felices ærumnas, & præ copia boni
pectoris sibi ipsis optabant catenas,
mortes purpureas, & tormenta, à
quibus antehac toto stomacho ab-
horrebant. Id ipsum Marci & Mar-
celliani Uxores supra sexum jam
fortes precabantur, liceret sibi vel
maritos præire, vel sequi, ita, ut
unâ eadêmque solenni pompâ inte-
gra familia sexaginta octo capitum
à Polycarpo Presbytero fuerit ablu-
ta, quo in actu non unum quoque
prodigium intervênit: Tranquilli-
nus enim doloriferâ Podagrâ to-
tum corpus pervadente propè inu-

*Tranquilli-
nus Marci
& Marcelliani
parens
cum tota
familia à
Sebastiano
ad fidem
conversus.*

B tilis

tilis factus, ita, ut vix ullum motum in potestate haberet, ubi primum salutari undâ tinctus est, pristinum membrorum virorem, ac plenum usum recepit. Tanti erat unius cordati viri oratio verbis & miraculis supra naturæ vires potens, & efficax.

*Marci &
Marcelliani
Martirii.*

Inter hæc Marcus & Marcellianus, qui paulò antè nutabant, jam solido ære fusi apparebant, certi pro Christo mori, tametsi per lenta & exquisita tormenta spiritus exigeretur. Increpabant jam nimis longas triginta dierum inducias, & querebantur, tardiùs ire tempus ultimo agoni designatum; quem vitæ suæ terminum ultrò advocabant votis, gemitibus, & suspiriis viro forti dignis. Nec multò post honestissimis votis damnati sunt: palo quippe ferreis clavis affixi, & lanceis medii transfadacti ingentē animam per grande & capax vulnus emiserunt, è quo plus gloriæ, quàm cruoris fluxit, Sed

Sed necdum spectaculorum fa-
ris. Debeatur præter hos insignes Christi pugiles Sebastiani gloria ipse etiam Chromatius Urbis Prætor, vir & Nobilitate sanguinis, & officio primarius. Is, ubi Tranquillini, Nicoftrati, Zoës, & reliquorum subitam mutationem, prodigiosas insuper morborum, curationes medicâ Sebastiani manu perpetratas ex ipsomet Tranquillino intellexisset, ipse quoque digito DEI opportunè tactus Christianam veritatem edoceri petiit, sanctè testatus, si ipse quoque molestissimâ podagrâ, quâ ad impatientiam usque laborabat identidem, ope Sebastiani liberaretur, se ceterorum exemplo Christianum fore. Stetit dictis fides, sed sanatio majoris moliminis ac negotii, quàm in Tranquillino, fuit, non defectu Medici, sed culpâ ægroti. Advocatus Sebastianus promptam operam obtulit, sed iussit prius plenam idolis domum purgari,

*Chromatius
Urbis Prætor
miraculo à
Podagra liber à D. Sebastiani ad
fidem conversus.*

gari, Deos efferri, simulacra comminui. Obsecutus Chromatius omnia præstitit; nolebat tamen pertinax eò usque inquilina ex diu infesso corpore abscedere podagra. Miratus Sebastianus mali resistentis contumaciam, id, quod erat, suspicatus, culpam penès Chromatium denuò residere agnovit; cùm ex eo amicè percontatus, an non aliquod superstitionis spoliū domi suæ reliquum esset, re ipsâ comperit, Crystallinum alicubi Cælum asservari, quo irrequieti siderum motus, sphaerarum circumrotationes, ambulationes stellarum ad leges Astronomicas ad vivum, ut aiunt, repræsentarentur. Erat hoc opus sumptuosum inprimis, & plenum elegantiarum, in quo dubium, an materiam ars, an artem materia superaret, ideóque domino suo unicè in delitiis, ac percharum, partim quòd à parente Tarquinio hereditarium accepisset, partim, quòd ipsi

ipsi pro instrumento serviret Astrologiæ curiosæ, seu ut vocant, judiciariæ, quâ mirificè Chromatius delectabatur: quòd sanè in Ethnico haud adeò mirum videri debet, cùm ea scientia etiam hac nostrâ ætate hodie dum multorum Christianorum esca esse perhibeatur, eorum præsertim, qui futura, homini vetita ac remota plùs æquo curiosi scrutantur. Nihilominùs Sebastiani suasu eò permotus est Chromatius, ut auderet etiam Crystallinum illud artificium, perditè licèt adamatum, Deo & sanitati posthabere, quo in frustra comminuto conspicatur Chromatius Juvenem supra mortales formosum sibi adstare propiùs qui leni tactu ægrum mulcens, momento annosâ podagrâ liberat. Eo spectaculo intimè recreatus Tiburtius Chromatii filius, florens Juvenis, & ipse ejusdem cum patre voluntatis efficitur. Neque hîc stetit exem-

B 3 plum:

plum : Nam quò caput præit, sequuntur & membra. familia tota, eaque perquam numerosa in Christum credidit. Opportunissimè hæc conversio cecidit; nam ea tempora erant, Christianis adeò infesta, ut ne emere quidquam ad victum ulli eorum liceret, nisi idola hinc inde in foro erecta priùs adorassent. fame itaque pereundum fuisset plurimis, nisi Chromatii charitas succurrisset, qui in suburbanis ædibus; quò abdicatâ Præturâ secesserat, plurimos eorum hospitaliter & lautè habuit.

*Sebastianus
à Cajo Rom.
Pont. Titulo
Defensoris
Fidei hono-
ratus.*

His aliisque egregiis Sebastiani factis pro Ecclesia DEI præstitis Cajo eo tempore Romanus Pontifex, uti par erat; permotus, singularem Sebastiano per omnia strenuo gratiam referre statuit; quare solenni elogio *Defensorem Ecclesiæ* dixit. Eum titulum summè honorificum & plenum sanctæ ambitionis primus omnium Sebastianus tulit, qui postea

posterioribus sæculis non nisi Coronatis Capitibus de Ecclesia DEI optimè meritis dari solitus fuit, licet malè collocatum in Henrico VIII Anglorum Rege Ecclesia postmodùm luxerit univèrsa.

§. II.

ILLUSTRE CERTAMEN
AC MARTYRIUM S. SEBASTIANI. MORS GLORIOSA. CORPORIS EX LATRINA, IN QUAM PROJECTUM FUERAT, ELEVATIO.

Longus forem, si omnia Sebastiani præclara, quæ circa alios edidit facinora, etiam compendio recensere me posse, considerem, ultimum tamen ejus certamen, quod pugnavit bonum, omittere nefas foret, cum nihil magis hujus loci sit proprium: Sicut enim Sol nunquam humanis oculis gratiosior apparet, quàm cum tumulo suo propinquus,